

01 Αιτιολογικές

: οι προτάσεις που αρχίζουν με τους **αιτιολογικούς συνδέσμους** (επειδή, γιατί, καθώς, αφού κλπ.).
π.χ. Άργησε να έρθει, γιατί είχαν απεργία τα μέσα μαζικής μεταφοράς.

02 Αναφορικές

οι προτάσεις που αρχίζουν με αναφορικές **αντωνυμίες** (που, ο οποίος-α-ο, όσος-η-ο κλπ.), αναφορικά επιρρήματα (όπου, όπως κλπ.).
π.χ. Θα πάρουμε το μετρό, το οποίο πηγαίνει πολύ πιο γρήγορα.

03 Αποτελεσματικές ή συμπερασματικές:

οι προτάσεις που αρχίζουν με αποτελεσματικούς ή συμπερασματικούς συνδέσμους (ώστε (να), επομένως, άρα, που (όταν σημαίνει ώστε) κλπ.).
π.χ. Γράφετε γρήγορα, ώστε να τελειώσετε στην ώρα σας. Έτρεχε τόσο γρήγορα που τερμάτισε πρώτος.

04 Βουλητικές/ Επιθυμίας

οι προτάσεις που αρχίζουν με το **βουλητικό μόριο να** που δείχνει επιθυμία, θέληση κλπ.
π.χ. Επιθυμώ πολύ να πετύχω στους αγώνες αυτούς.

05 Ειδικές

οι προτάσεις που αρχίζουν με τους ειδικούς συνδέσμους (ότι, που, πως) και κάποιες φορές με το μόριο να.
π.χ. Η δασκάλα μάς είπε ότι θα επισκεφθούμε το Μουσείο της Ακρόπολης.

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

06 Εναντιωματικές:

οι προτάσεις που αρχίζουν με τους αντιθετικούς συνδέσμους (μολονότι, αν και, παρόλο που, αλλά, ωστόσο κλπ.).
π.χ. Αν και ο καιρός ήταν βροχερός, η προγραμματισμένη επίσκεψη πραγματοποιήθηκε κανονικά.

07 Ενδοιαστικές ή διστακτικές:

οι προτάσεις που αρχίζουν με τους διστακτικούς (ενδοιαστικούς) συνδέσμους (μη (ν), μήπως).
π.χ. Έχω αγωνία μήπως δεν περάσει στις εξετάσεις.

08 Πλάγιες ερωτηματικές

οι προτάσεις που αρχίζουν με το αν ή μήπως κλπ. και αναφέρονται στον πλάγιο λόγο ή με τα πού και πώς.
π.χ. Η μητέρα μου με ρώτησε αν θα γράψουμε τεστ στα Μαθηματικά. Ο δάσκαλος ρώτησε τα παιδιά πώς πέρασαν στις διακοπές των Χριστουγέννων.

09 Τελικές

οι προτάσεις που αρχίζουν με τους τελικούς συνδέσμους (να, για να).
π.χ. Σε παρακαλώ, φώναζε πιο δυνατά να ακούγεσαι! Ήθελα να πετύχω, για να έπαιρνα το μετάλλιο.

11 Χρονικές

οι προτάσεις που αρχίζουν με τους χρονικούς συνδέσμους (όταν, αφού, προτού, κλπ.)
π.χ. Όταν γυρίσεις από το ταξίδι, θα κουβεντιάσουμε για το θέμα που σε απασχολεί.

Υποθετικές 10

οι προτάσεις που αρχίζουν με τους υποθετικούς συνδέσμους (αν, άμα, σαν).
π.χ. Αν κάνει καλό καιρό, θα επισκεφθούμε την Πάρνηθα.

Είναι σημαντικό να προσέχουμε το ρήμα της κύριας πρότασης, γιατί μας βοηθά να καταλάβουμε το είδος της δευτερεύουσας πρότασης.

Εξασκήσου!

Αιτιολογικές: Δείχνουν την αιτία και ξεκινούν με επειδή, γιατί, καθώς, αφού.

- ο Ρήματα: άργησε, έφυγε, δεν ήρθε (που δηλώνουν αποτέλεσμα ή καθυστέρηση).
- ο Παράδειγμα: Άργησε να έρθει, γιατί είχε απεργία το μετρό. (Το άργησε δείχνει μια καθυστέρηση που εξηγείται με την αιτιολογική πρόταση).

Βουλητικές: Εκφράζουν επιθυμία ή θέληση και ξεκινούν με να.

- ο Ρήματα: θέλω, επιθυμώ, εύχομαι (που δηλώνουν πρόθεση).
- Παράδειγμα: Θέλω να πετύχω στους αγώνες. (Θέλω → δείχνει επιθυμία).

Ειδικές: Δηλώνουν κάτι που ειπώθηκε, σκέφτηκε ή μεταφέρθηκε και ξεκινούν με ότι, πως, που.

- ο Ρήματα: λέω, νομίζω, ακούγεται, πιστεύω.
- ο Παράδειγμα: Η δασκάλα είπε ότι θα πάμε στο μουσείο. (Είπε → δηλώνει ότι μεταφέρει πληροφορία).

Αναφορικές: Δίνουν περισσότερες πληροφορίες για ένα ουσιαστικό και ξεκινούν με που, ο οποίος, όπου.

- ο Ρήματα: βλέπω, γνωρίζω, χρησιμοποιώ (που συνδέονται με ένα αντικείμενο ή μέρος).
- ο Παράδειγμα: Θα πάρουμε το μετρό, το οποίο είναι πιο γρήγορο. (Το παίρνουμε συνδέεται με το μετρό, που περιγράφεται στην αναφορική πρόταση).

Αποτελεσματικές/Συμπερασματικές: Δείχνουν το αποτέλεσμα ή το συμπέρασμα και ξεκινούν με ώστε, επομένως, άρα, που (όταν σημαίνει ώστε).

- ο Ρήματα: τρέχει, μιλάει, δουλεύει (που δείχνουν δράση με συνέπεια).
- ο Παράδειγμα: Έτρεχε τόσο γρήγορα που τερμάτισε πρώτος. (Το έτρεχε οδηγεί στο αποτέλεσμα της νίκης).

Εναντιωματικές: Δείχνουν αντίθεση και ξεκινούν με αν και, αλλά, ωστόσο, παρόλο που.

- ο Ρήματα: προσπαθώ, συνεχίζω, επιμένω.
- ο Παράδειγμα: Αν και έβρεχε, η εκδρομή έγινε κανονικά. (Έγινε → δείχνει κάτι που πραγματοποιήθηκε παρά την αντίθεση).

Υποθετικές: Δείχνουν μια προϋπόθεση και ξεκινούν με αν, άμα, σαν.

- ο Ρήματα: θα γίνει, θα πάω, θα πω (που δείχνουν πιθανότητες).
- ο Παράδειγμα: Αν διαβάσεις, θα περάσεις τις εξετάσεις. (Αν διαβάσεις → δείχνει προϋπόθεση για να πετύχει το αποτέλεσμα).

Ενδοιαστικές (Διστακτικές): Εκφράζουν φόβο ή αμφιβολία και ξεκινούν με μη(ν), μήπως.

- ο Ρήματα: φοβάμαι, ανησυχώ, τρέμω.
- ο Παράδειγμα: Φοβάμαι μήπως δεν περάσω στις εξετάσεις. (Φοβάμαι → δείχνει φόβο για κάτι αρνητικό).

Πλάγιες ερωτηματικές: Εισάγουν ερωτήσεις στον πλάγιο λόγο και ξεκινούν με αν, μήπως, πού, πώς.

- ο Ρήματα: ρωτώ, δεν ξέρω, αναρωτιέμαι.
- ο Παράδειγμα: Με ρώτησε αν θα πάμε σχολείο. (Ρώτησε → δηλώνει ότι ακολουθεί ερώτηση, άρα η πρόταση είναι πλάγια ερωτηματική).

Τελικές: Δείχνουν σκοπό και ξεκινούν με να, για να.

- ο Ρήματα: προσπαθώ, παλεύω, θέλω.
- ο Παράδειγμα: Φώναζε πιο δυνατά, να σε ακούμε! (Φώναζε → δείχνει σκοπό).

Χρονικές: Δηλώνουν το χρόνο και ξεκινούν με χρονικούς συνδέσμους όταν, (ενώ, μόλις, πριν, αφού, ώπου, ωστόσο και άλλους) και εκφράσεις /λέξεις που φανερώνουν χρονική σχέση (όσο, ότι εκεί που, όσο που να, έως ότου να).

- ο Ρήματα: ρήματα που δείχνουν τη ροή των γεγονότων, τη χρονική τους σειρά.
- ο Παράδειγμα: Μιλήσαμε λίγο, ωστόσο έρθει το λεωφορείο.